

НЕИЗВЕСТЕН СЦЕНАРИЙ ОТ ДИМИТЪР ДИМОВ

Екатерина Иванова

През месец май 1970 г. д-р. Стефан Топалджиков, съученик на Димитър Димов от Първа мъжка гимназия, подари на музей „Димитър Димов“ един неизвестен ръкопис на писателя, който представлява опит да бъде създаден сценарий за игрален филм. Ръкописът обхваща четиридесет машинописни листа, изписани с мастило от двете страни с едрия, наклонен наляво характерен почерк на Димитър Димов. Произведението не е озаглавено. Уводните четири-пет страници очевидно са написани и прибавени допълнително. Следователно ретроспекцията като сюжетна рамка е хрумване на автора, споходило го в процеса на работата.

Според Стефан Топалджиков сценарият е работен вероятно в началото на 1945 г. Замисълът се е родил така. След Девети септември 1944 г. Топалджиков започва работа като режисьор в младата българска кинематография. При една среща с Димитър Димов наскоро след завръщането му от Испания се ражда идеята Димов да напише сценарий, по който Топалджиков ще направи филм. Вероятно са разсъждавали върху съдържанието му, защото Ст. Топалджиков си спомня, че тогава именно говорил на Димитър Димов за своя баща генерал Никола Топалджиков — началник-щаб на армията по време на Стамболския, изчезнал безследно след атентата през 1925 г. Разказал му как го взели от къщи и го интернирали в Кюстендил. После бил обявен за безследно изчезнал. Семейството живее дълго с надеждата, че той може да се върне. По време на една ученическа екскурзия Ст. Топалджиков се припознал на кея в Будапеща в един човек, изтичал след него, но се оказало, че това не е баща му. Много по-късно научили, че бил изведен и застрелян някъде в полето. Разговаряли също така и за студентската стачка през 1931 г., насочена срещу Ал. Цанков, в която Ст. Топалджиков участвувал като бонсист, и за сбиването, станало в Юридическия факултет. Тези разкази очевидно са изиграли своята роля при раждането на замисъла. От своя съученик Димитър Димов получил и някои предварителни обяснения за техниката на киносценария.

В кипящите следдеветосептемврийски години Димитър Димов правилно е участвувал и разбирал задачата, която се изправя пред него. И той се опитва да създаде литературна основа за филм за своята съвременност, като се насочва към най-значителните общественно-политически събития от близкото минало — атентата в църквата „Света Неделя“ и последиците от него, нелегалната борба и партизанското движение, победата на Девети септември. Но Димитър Димов няма солидни непосредствени наблюдения и впечатления от изобразяваната действителност. Жизненият материал, легнал в основата на сценария, не е пряко свързан с биографията на автора. Той е само атмосферата на неговата епоха, чието проникновено идейно осмисляне първа ще се превърне в първостепенна задача за писателя. В такъв смисъл този ръкопис е още един документ, който осветлява въпроса за идейното развитие на своя създател. Затова и тук, както и в отпечатаня вече роман „Поручик Бенц“ обществената действителност е оставена на втори план.

Тя е използвана от автора като фон, върху който той ще разкрие драмата на своите герои.

Този ръкопис напомня известните вече работи на Димов и с други свои особености. Димовски е персонажът, замислен в драматично-трагичен план, интригуващият и динамичен характер на събитията, драматичните ситуации. Тук-там блясва Димовата остроумна и бодлива насмешка, прокрадва се склонността към философско осмисляне на нещата. Вниманието е съсредоточено върху необикновеното, изключителното и сензационното, не липсват пикантните моменти. И тъкмо тези белези на стигналия до нас текст, които бледо говорят за своя автор, обясняват решението на Димов да опита силите си в най-масовото изкуство — киното. В него той е виждал възможности да прояви най-характерните си особености като творец. Мисля, че това негово начинание не трябва да се третира като чиста случайност, както не могат да бъдат случайни и по-късните му занимания в областта на този жанр, нито ориентацията му към драмата и театъра. От друга страна, подтикът за тази работа иде изцяло отвън. По своето естество тя е напълно непозната за Димитър Димов. За спецификата на киносценария той е получил само някоя бегла указания. Затова Димов се заема да нахвърли в най-общи линии и сурови форми бъдещия сценарий, който ще разработи, след като получи необходимото одобрение. Това се вижда ясно от самия ръкопис. Той е изпъстрен със зачертавания и бележки, които отразяват непосредствено хода на авторската мисъл. Не са редки указания в скоби като тези: „Ще се измислят допълнително детайли, панорами, сцени.“ Диалогът е съвсем опростен, дори шаблонен. На много места репликите на героите са само набелязани като най-общ замисъл. Често след тях стои забележката „и т. и.“. Литературна обработка, която би превърнала диалога в стожер на действието и характерите, не е правена. Затова в стигналия до нас текст ние не ще познаем ярко проявения преди това и по-късно ваятел на човешки характери, талантливия майстор-психолог. Образите са повърхностно и някъде наивно очертани и бедно разкрити. Ударението е паднало върху занимателността на сюжета и външното действие. Раздвиженият кадър, в който контрастните сцени са умело съчетани, е същевременно твърде елементарен и еднообразно осъществен. Допуснати са и сериозни несъобразности с реалността.

Като се има пред вид, че белетристичното майсторство на Димитър Димов, което ни се струва така леко постигнато, е плод на големи усилия, на една упорита работа над ръкописа, може да се заключи, че текстът, с който разполагаме, е само една най-обща схема на неговия замисъл и ако Димитър Димов беше довел работата си над него до край, сценарият щеше да има днес съвсем друг видистойност. Но той го изоставя. „Междувременно — разказва Ст. Топалджиков — аз бях почнал да правя филма „Ще дойдат нови дни“. Ангажиментите следваха един след друг и забравих този сценарий. След много години, на една от поредните срещи на съучениците от нашия клас на 24 май стана въпрос за него и Димов ми каза шеговито: „Пази го, че един ден ще струва много пари.“ От своя страна Димов също е потънал в тържи и работа — урежда отпечатването на „Осъдени души“, пристъпва към създаването на „Тютюн“.

Съществуват известни допирни точки на тази творба с посочените два романа на писателя. До „Осъдени души“ я приближават тежненятия към тенденциите на западноевропейското киноизкуство, които осезателно се долавят в сценария. Но в него може да се открие и отзвукът на оная атмосфера, от която се ражда втората линия в романа „Тютюн“. Тук прави впечатление кръгът на използвания жизнен материал, някоя имена, към които Димов очевидно има предпочитание и въвежда в третия си роман.

Специалистите ще дадат оценка на тази работа на Димитър Димов, която безспорно има своето място в литературното наследство на писателя.

СЦЕНАРИЙ

I

Детайл: два крака, обути във вехти и скъсани дамски обуца, стоят на мокър тротоар. Около краката локви, в които плиска дъжд. *Панорама:* апаратът се вдига нагоре, като обхваща постепенно цялото тяло на стоящата и перспективата на улица със забулени в мъгла електрически лампи. Вали монотонен есенен дъжд. Жената е облечена в скъсана мушама с вдигната яка. По мушамата се стичат струи от дъжд. Жената стои унесено и гледа пред себе си. Случайните и забързани минувачи с чадъри, които минават край нея, се извършат и я изглеждат състрадателно. *Затъмнение:* след това постепенно на екрана се появява пак същата картина, но без лампи; силуетите на къщите се очертават върху фон на дъждовно утро. Дъждът е намалял. Фигурата на жената е още по-окаяна. С ръце, мушнати в ръкавите, тя продължава да гледа втрещено входа на жилищния дом, пред който стои. Постепенно става съвсем светло, по улицата отново се появяват минувачи.

II

От входа на жилищния дом излиза елегантен мъж с мушам и чадър. Жената се отдръпва и прикрива. Мъжът поглежда бързо към небето, след това почва да разтваря чадър. Докато прави това, *фарт напред.* На екрана се появява само мъжът до пояс. Видят се движенията на ръцете му, които отварят чадъра.

Остър шнит: на екрана се появява жената до пояс. Юмруците ѝ се свиват конвулсивно. Върху лицето ѝ се появява израз на болка и копнеж. *Остър шнит: тотал.* Мъжът се отдалечава с разтворен чадър. Жената бавно тръгва към входа. *Остър шнит:* Отблизо: жената гледа копчетата на звъниците с имената срещу тях. *Остър шнит: детайл:* копче на звънец, срещу него име: Борис Александров — юрист. *Остър шнит:* табелка със същото име върху входа на апартамента. *Фарт назад:* жената натиска копчето на звънеца. Вратата се отваря. Зад нея се показва възрастен човек с грубовато, но добродушно лице, с изглед на слуга.

Лили: Господин Александров живее тук, нали?

Слугата: Да, Какво искаш? . . . У-у! . . . Как си се измокрила!

Лили: Аз съм негова позната.

Слугата: Той излезе преди малко. Не го ли срещна? . . .

Лили: Не.

Слугата: Е, сигурно сте се разминали. . . Т-ц. . . тц. . . Тц. . . Какъв дъж! Нямах ли си чадърче? Ти от къде познаваш господин Борис?

Лили: (От детинство. От кантората. Аз съм негова клиентка).*

Слугата: (гледайки я състрадателно) Тц. . . Тц. . . Тц. . . Приличаш на мокро пиле! . . . Влез да се изсушиш малко.

Остър шнит: Двата са в кабинета на Борис. Лили седи пред камината. Слугата, опрян до бюрото, продължава да я гледа състрадателно.

Слугата: Закъсняла си малко. . . вижда се! . . . Нямах ли си други обуца? . . . Събуй ги да се сгрееш. . . и т. н.

След това слугата (бай Кольо) отива да ѝ донесе чай. Лили уморено топли краката си. Погледът ѝ пада изведнъж върху студентския портрет (увеличен) на Борис. Лили потреперва, става, взема го, гледа го и върху лицето ѝ се появява болезнена усмивка: В това време влиза бай Кольо, носейки поднос с чай.

Лили: (неочаквано, с истеричен вид): Кой е този? . . . А? . . . Кой е този?

Бай Кольо (държейки поднос, уплашено се дръпва назад): Какво те прихваща? Защо викаш така? . . . Това е господин Борис. . . отдавна, като студентче. . .

* Зачертани са и трите отговора, без да са заменени с друг текст.

Лили: Борис Стоев, нали? . . . Това е Борис Стоев! . . .

Бай Кольо (забъркано и уплашено): Не викай! . . . Мълчи! . . . Борис Стоев е умрял.

Лили (подскача като ужилена и се надвесва над слугата, продължавайки да стиска портрета): От къде знаеш, че е умрял?

Бай Кольо я гледа няколко време изумен, после оставя подноса на бюрото и крясва гневно: Ах ти, никаквице! . . . Шпионка! . . . Ти си от полицията! . . . Затова ли влезе. . . ще те убия!

Тръгва заплашително към нея, но Лили загубва съзнание и се сгромолясва на килима. . .

Остър шинит: средно близо: Лили, отнусната на креслото. Бай Кольо ѝ поднася чаша с вода, от която Лили пийва малко.

Бай Кольо: Каж ми коя си? Не се бой! Виждам, че нещо те мъчи.

Лили (отпаднало): Не съм шпионка. . . Не съм от полицията! . . . Не мога да бъда от полицията: О! . . . Полицията!

Бай Кольо: Каж ми! . . . Каж ми. . . Хайде каж какво ти е? (нежно гали косата ѝ).

Лили, която още държи портрета на Борис, почва да го гледа с безкраен и тъжен коннеж. *Фарт напред*: вижда се само портретът. Същевременно се чува гласът на Лили: Спомням си този същия портрет. Също като сега го държах в ръце. Преди десет години. Един пролетен ден. . . всичко цъфтеше. . . Гласът постепенно заглъхва. *Фарт назад*: портретът на Борис остава върху една студентска книжка. Постепенно почва да се чува гласът на Борис, който държи реч.

I

Енергичен глас държи силна и темпераментна реч. *Детайл*: женска ръка, украсена с целулоидна гривна, държи разтворена една студентска книжка. Вижда името на притежателя ѝ — Борис Стоев, студент от Юридическия факултет, и портретът му — енергичен младеж с одухотворено лице. *Панорама*: показва се профилът на миловидна женска глава — студентката Лили, която допира палеца си последователно до устните си и до портрета, като по тоя начин изразява символична целувка. След това щастливо и унесено усмихната повдига глава и гледа напред. *Панорама*: на екрана се появява последователно отворен прозорец с цъфнали дръвчета, аудитория, студенти и студентки, които слушат напрегнато, и най-после катедрата, от която жестикулира и говори Борис Стоев. Апаратът продължава да се измества, през екрана минава черната дъска, пред която стоят наредени няколко студенти, и спира при вратата, до която стои изправен университетски разсипен с глупаво и полуизплашено-полувъзхитено изражение на лицето. Около разсипения навалица от други студенти, които също слушат напрегнато речта. Разсипеният неспокойно отваря вратата и поглежда към коридора. Гласът на Борис Стоев замيرا. Разсипеният се обръща към един от стоящите до него студенти и му казва: „Стига толкова! . . . Пак ще стане бъркотия и може да ме уволнят.“ Но студентът, увлечен в речта, не му обръща внимание. *Панорама*: апаратът продължава да се измества. Гласът на оратора започва да се чува отново и върху екрана минават бързо други студентски глави. Най-сетне апаратът се завъртва така, че след като описва пълен кръг в аудиторията, пада отново върху оратора, като обхваща и прозореца вдясно от него. Внезапно върху прозореца удря камък, който го разбива с трясък, Борис прекъсва речта си и прави движение да скрие лицето си от парчетата счупени стъкла, които се посипват върху него. *Затъмнение*.

II

Детайл: на екрана се виждат множество крака, които се изкачват с тичане нагоре по стълбата. *Панорама*: апаратът се повдига нагоре и на екрана освен краката се показват и ръцете на тичащите, които държат палки, каиши и камъни. Най-сетне се виждат и лицата им — ожесточени и възбудени. *Затъмнение*.

III

Детайл: фигурата на един едър студент с енергично лице, който, седнал на чина, слуша внимателно речта на Стоев (показана е при една от панорамите на предишната сцена). *Панорама:* апаратът се дръпва назад и обхваща и други студенти. Едрият студент напрегнато и гневно повдига глава, след това се изправя и извиква високо: „Другари, нападат ни! . . . Да изхвърлим тях побойници!“ При тоя вик всички около него скачват и излизат от чиновете, като надават също викове. *Затъмнение.*

IV

Бой между студентите в аудиторията, коридора и по стълбите (ще се измислят допълнително детайли, панорами, сцени).

V

Детайл: студентската книжка на Борис Стоев, разтворена, е паднала на пода. Върху нея е стъпил един крак. Ръката на Лили, уловила книжката за едната корица, се мъчи да я измъкне изпод крака. Корицата се откъсва наполовина. *Панорама:* виждат се Лили и студента, настъпил книжката. Тя ритва глезена на студента, който отскача смешно и прави гримаса от болка. Така Лили взема книжката. Апаратът се отдалечава и обхваща други фигури. Вижда се как студентите от БОНСС изтласкват фашистите. *Затъмнение.*

VI

Детайл: една ръка нервно върти с пръста кадрана на телефонен апарат. *Панорама:* фигурата на един студент без шапка, с разрошена коса и разкривено лице; с едната си ръка държи слушалката, а с другата трие блузата си и плюе настрана. Студентът говори със заекване: „Ало! . . . Полицията! . . . Дайте ми груповия началник Стоев! . . . Ало! . . . Ало! . . . Господин началник! . . . Нападнаха ни, бият ни! . . . Пратете помощ!“ *Затъмнение.*

VII

Детайл: шофьорът на една открита полицейска камионетка със стражари; шофьорът управлява кормилото и се вира напрегнато, когато трябва да направи завой. *Панорама:* апаратът се отдалечава и обхваща седящия до шофьора Стоев, зад гърба на който се виждат полицаи в каски. Антипатичното лице на Стоев е намръщено и прави зловещи гримаси, като хапе и стиска устните си. *Затъмнение.*

VIII

Детайл: фигурата на един студент, който стои на пост до прозореца и гледа навън, като същевременно е докопал един бастун, с който удря фашистите, които се опитват да се приближат до него. Студентът поставя пръсти на уста и изсвирва остро, след това извиква: „Другари! . . . Полиция! . . . Пръскайте се!“ *Панорама:* вижда се как студентите от БОНСС прекратяват боя и избягват от залата.

IX

Камионетката спира на улицата пред университета. Стражарите скачат от нея. Слиза и груповият началник Арсов,* който дава нареждания: „По двама души да блокират всич-

* Тук Димов е зачертал името Стоев и го е заменил с Арсов. Това се повтаря още на няколко места в следващия текст, докато името Арсов се налага окончателно.

ки входеве, останалите вътре! . . . Бързо и внимателно!“ Стоев остава навън и запалва цигара, а стражарите се затичват към зданието.

X

Аудиторията, почти празна. На пода се търкалят няколко от нападателите. В залата влизат стражари с бичове в ръка. Старшията улавя един от падналите на земята и го изправя грубо с думите: „Кучи сице! . . . Ще правите събрание, а? . . .“. Студентът, търкайки челото си, отговаря замаяно: „Аз. . . аз. . . не съм“. Стражарят го удря с бича по бедрата и студентът изревава от болка. След това бързо вади легитимация и я показва, като произнася плачливо: „Аз съм легионер! . . .“

XI

(Стоев) Арсов продължава да пуши нервно до камιονетката и приема доклада на старшията, който му съобщава, че не са могли да арестуват никого. Стоев хвърля гневно угарката и крясва: „Баби! . . . Избягаха ви под носа!“ След това се запътва бързо към някъде.

Арсов застава на ъгъла „Цар Освободител“ — „Кракра“, запалва нова цигара, като продължава да прави същите гримаси с устните си, както в камιονетката.

XII

Борис и Лили слизат по улица „Кракра“ към „Цар Освободител“, като разговарят възбудено и весело. Лили изгърсва ворта от стените по дрехите му и оправя вратовръзката му. Борис вади гребенче и бързо реши косата си.

Лили: Днес надмина себе си! Приличаше на Камил Демулен!

Борис: Стига си се занасяла! Импровизирах набързо. . . Удаде се случайно благоприятен момент за събрание и почнах да говоря.

Лили: Не! . . . Ти не можеш да съзнаеш какво струваш! . . .

Борис: Всички сме народни студенти и в борбата струваме еднакво.

Лили: Ти изгаряш, ти запалваш с думите си!

Борис: Думите не значат нищо: трябва да се дела! . . .

Лили: Пострада ли някой от нашите?

Борис: Две фангета пипнаха Владо.

Лили: А-у? . . . Какво ще му направят?

Борис: Нищо. Ще го пуснат след една порция бой.

Лили: А видя ли Асен?

Борис: Да. Биеше се като Спартак. *Затъмнение.*

XIII

На екрана пак се показва Стоев, изправен на ъгъла. Срещу него се задават Лили и Борис.

Детайл: вижда се лицето на Стоев, който злобно следи двойката с очи. След това апаратът се отдалечава и отново обхваща тримата. Стоев прави крачка и се изпречва пред девойката.

(Стоев) Арсов: Пак от събрание, а?

Лили: (гузно, с престорена любезност): О, господин Стоев! . . . Добър ден!

Арсов: Е, какво? . . . Обявихте ли република за половин час в аудиторията?

Борис: Не, господине! . . . Това беше само рететия.

Лили: Говори глупости. Не му обръщайте внимание (хвърля гневен поглед към Борис). Ние излизаме от лекция. Моля запознайте се: господин Стоев, студент, господин Арсов. . . (млъква смутено).

Арсов (довършва натъртено мисълта и като подава ръка): Полицай!
и т. н.

Арсов казва на Лили, че преди няколко дни се е завърнал от родния ѝ град и че за нея има изпратен колет от родителите му. Предлага ѝ да дойде в квартирата му, за да си го получи. Лили отговаря полушеговито — полусериозно: „Аз не посещавам ергенски квартири.“

Арсов предупреждава Лили да внимава къде ходи и с кого ходи, като недвусмислено се заканва на Борис, че ще имат възможност да поговорят в полицията при пръв удобен случай. След това двамата, Борис и Лили, се разделят с него и продължават по „Цар Освободител“. Арсов ги проследява с поглед и когато се отдалечават достатъчно, бавно тръгва след тях, без да ги изпуща из погледа си. *Затъмнение.*

XIV

Лили и Борис вървят разговаряйки. Лили обяснява на Борис, че Арсов е полицай — един неприятен тип, който я ухажда досадно, и упреква Борис, че се е държал тъй предизвикателно с него. Предупреждава го, че Арсов може да му причини много големи неприятности и го съветва да не се излага с акции в университета. Като вървят така, двамата стигат пред входа на една кооперация и влизат заедно в него. При влизането Борис поставя ръката си върху кръста на Лили. Апаратът се приближава към ръката, така че на екрана се вижда само нея. След това се отдалечава и на екрана изпъкват Лили и Борис, седнали на леглото в стаята на последния и страстно прегърнати. *Затъмнение.*

XV

Детайл: визитни картички и копчета за звънци при входа на кооперацията. Апаратът се приближава и обхваща само една визитна картичка, на която пише: „Борис Стоев, студент-юрист“, след това се отдалечава и на екрана се появява първо лицето, после цялата фигура на Арсов. Апаратът се отдалечава още: Арсов се разхожда пред кооперацията. След това пак се приближава така, че се виждат само краката му, които правят бавни крачки. *Затъмнение.*

XVI

Детайл: краката на Лили, които слизат бързо по стълбите на кооперацията, след това на екрана се показва цялата ѝ фигура. *Затъмнение.*

XVII

Лили излиза от вратата на кооперацията и пред нея се изпичва Арсов. Тя се сепва и дръпва назад. Арсов почва да се смее високо и подигравателно: „Значи тъй, а? . . . Госпожицата не посещавала чужди квартири!“ Арсов почва да я увещава да се откаже от увлечението си по този незначителен студент, който скоро щял да бъде поставен, където трябва, и да обърне по-голямо внимание на него — зрял и солиден мъж, готов да се ожени за нея. Лили кипва: „Престанете с тия закани! . . . Вие сте противен човек. . . Аз не мога дори да ви понасям!“ И му обръща гърба си. Апаратът се приближава към фигурата на Арсов, който издава едно злобно: „Ха-ха-ха!“

XVIII

Светване и трясък. На екрана се появяват последователно следните сцени, разделени със затъмнения:

1. По улицата лети една камионетка със стражари, която спира с пронизителен шум на спирачките си.

2. Галопиращ кавалерийски ескадрон — пак по улицата.

3. Хора прекосяват с тичане един площад.

4. От входа на едно здание излиза флегматично и спокойно дебел господин, който дъвчи нещо и бърше устата си с кърпичка. Срещу него се задава изплашен и забързан един негов познат, който улавя дебелия за рамото и го разтърсва, произнасяйки: „Атентат! . . .“ Очите на дебелия се разтварят от комичен ужас.

5. Маса в кафене, където безделници играят карти. До масата се доближава един с щека за билиард и казва уплашено: „Атентат!“ Всички хвърлят картите и наскочват с разкривени лица.

6. Висш полицай в униформа държи в ръка слушалка на телефон и хапейки устните си, произнася: „Атентат!“

7. Кабинет с килими и кожени кресла. В креслата седят двама възрастни господи, облечени в жакети и райе. Телефонът на бюрото звъни; единият от господата става спокойно и като говори нещо на другия по френски, смеейки се, взема слушалката. Лицето му мигновено се променя и той произнася: „Атентат! . . .“

8. Арсов държи телефона и дава с груб, енергичен глас нареждания: „Арестувайте всички лица, посочени в списъка. . . При опит за съпротива стреляйте безмилостно. . . Повтарям: безмилостно! . . . Първо ядро претърсва университета, второ — квартирите, трето — студентския клуб. . .“ Гласът му затихва. *Затъмнение.*

XIX

Лили бърза разтревожено по улицата, със студентска чанта в ръка, към квартирата на Борис. Спира се на една пресечка, чака отминаването на един автомобил и продължава тичайки.

XX

Детайл: книгата „Капиталът“ от Маркс. Апаратът обхваща постепенно бюста и главата на Борис, който, наведен над масата, чете съсредоточено, а после и цялата стая с вратата. Последната се отваря и в стаята влиза запъхтяна Лили. Борис става от масата.

Диалог:

Лили: Атентат! . . . Боже! . . . Какво ще стане сега! . . .

Борис: Кога? Къде?

Лили: Ох. . . чакай. . . Обличай се! Бягай веднага!

Борис: Седни и се успокой!

Лили: Обличай се, се полудея! . . . Не трябва да губиш нито минута.

Борис: Ставаш смешна. Атентат? Та що от това?

Лили: Она подлец. . . Арсов. . . ще те арестува веднага. . . и т. н.

Борис: Водачите не бива да дезертират! . . . Водачите в решителни моменти трябва да стоят по местата си. . . И после аз не съм замесен! Може би този атентат е само провокация, създадена от властта!

Лили: Та толкова по-зле, ако е провокация! Значи искат да ни унищожат!

Борис: Нека ме арестуват. Аз ще остана тук. . . Аз не се боя. Народът е зад нас! и т. н.

Борис: Обещай ми само едно: каквото и да стане, ще останем верни един на друг!

Лили: Борис!

Двамата стискат мълчаливо ръцете си.

Борис: А сега върви! . . . Не искам да те заварят тук! Тези идиоти не биха разбрали нищо от любовта ни. . . За тях нашата любов е кучешка!

Лили: Ще остана тук! . . .

Борис: Не!

Целува я и я изласква почти насила от стаята. След това изважда и изгаря няколко книга, чиято пепел хвърля в печката. После пак сяда до масата и почва да чете съсредоточено. Апаратът се приближава и на екрана остава само ръката му, която подчертава с автоматична писалка един пасаж от книгата. *Затъмнение.*

XXI

Детайл: същата книга се обхваща от две ръце с галонирани маншети на стражарска униформа. Ръцете грубо затварят книгата. Чува се глас: Маркс! . . . Господин началник, той чете Маркс! . . . Какво по-голямо доказателство от това? Апаратът се отдалечава и обхваща цялата стая с двама униформени полицаи, един цивилен агент и старшията.

Старшията: Разбира се! . . . Това е нелегална литература. Пипнахме го най-после.

XXII

Детайл: главата на Лили, с лице заровено в една възглавница, се друсва от неутришим плач. Виждат се ръцете на приятелката ѝ Ана, която я държи за раменете. Апаратът се отдалечава и на екрана се показват двете девойки. Лили лежи, а Ана е седнала на леглото до нея.

Лили: Не, не мога! . . . Трябва да направя нещо, иначе ще го убият! . . . Ще отида при оня подлец и ще му предложа тялото си. . . Само така мога да спася Борис. . . Само така! . . .

Ана: Не бъди тъй наивна! . . . Той ще вземе от тебе каквото иска и пак няма да направи нищо. . . Защото той те ревнува от него, той го мрази! Ти не знаеш колко жесток може да бъде един подлец, когато мрази. Станалото е станало! . . . Мисли за себе си.

Лили: Тогава ще му пиша! . . .

Ана: Може би тъй е по-разумно.

XXIII

Детайл: ръката на Лили почва да пише писмото, но после оставя перодръжката. Чува се гласът ѝ: „Не, така няма да стане нищо! . . . Ще ида сама при него!“

XXIV

Детайл: една ръка, която взема автоматична писалка от специалната стойка. Апаратът се отдалечава, на екрана се показва Арсов, седнал зад бюрото си, един негов подчинен, които му докладва с папка книга.

Чиновникът (подавайки един лист): Това е заявление от родителите на изчезналия Стефан Александров. Изпратено е с надпис от. . .

Арсов (гневно): Стига с тия изчезвания, бе! . . . До кога ще ме занимаваш с такива заявления? Ако не е бил калпазанин, нямало е да изчезне.

Чиновникът: Но, господин началник! . . . Следователят иска с писмо да му се отговори дали. . .

Арсов: Ти чуваш ли аз какво ти казвам? . . . Никакъв следовател не ме интересува. Свършено: „Към дело“.

Чиновникът: На всеки случай аз мисля. . .

Арсов: Няма да мислиш, бе! Точка за това! По-нататък!

Апаратът се отдалечава и отново обхваща двамата, заедно с вратата, зад гърба на чиновника. Някой потуква.

Арсов (проточено): Да-а-а?

Вратата се отваря и зад нея се показва главата на Лили.

Арсов (радостно): О-о! . . . Влез! . . . Влез!

След това бутва грубо чиновника по рамото: Остави ме сега! После!

Чиновникът прибира листата от масата в папката си и излиза с нерешителни стъпки, Лили влиза в кабинета на Арсов и се приближава до бюрото му.

Арсов: Здравей, мила! . . . Сети ли се да дойдеш най-после при мене?

Лили (мрачно): Къде е Борис? и т. п.

Арсов недвусмислено намеква, че Борис ще бъде „ликвидиран“. Лили му дава да разбере, че ако освободи Борис, ще му даде онова, което иска от нея. Арсов се съгласява, но иска по-реална гаранция, в пред вид на това, че поема голяма отговорност с освобождаването му. Същевременно добавя, че след като изчезне, Борис трябва да съществува под друго име, да скъса напълно с досегашната си индивидуалност и Лили да не се среща повече с него. Условието на Лили е: да му принадлежи само тази вечер. Арсов приема. Лили си отива, като му обещава да се срещне с него вечерта в 7 часа. *Остър шнит.*

Фарт напред: Арсов взема телефона и казва остро: „Изпрати веднага Борис Стоев в моя кабинет“. След това оставя слушалката и изважда лист хартия от една папка. Мрачно и внимателно очите му се взират в листа. После оставя листа на бюрото и запалва цигара. *Шнит. Тонал.* Вратата се отваря и в стаята влиза Борис, последван от един стражар. Стражарят отдава чест и излиза веднага. Борис с бавни, но твърди крачки се приближава към Арсов.

Арсов: Слушай, момче! . . . Твоята работа почва да мирише на лошо. . .

Борис: Не сте вие, който ще преценявате вината ми!

Арсов: Я гледай, пак арогантен! . . . Е, не напрасно учиш право.

Борис: Аз уча, а вие си въобразявате, че сте поставен да го раздавате. . .

Арсов: Въобразявам ли си? . . . Това ще видим по-късно.

Борис (иронично): Не, заплахите вече не ми действуват! . . . Следователят ме разпита.

Арсов: Кой?

Борис: Следователят.

Арсов: И какво ти каза?

Борис: Че трябва да бъда освободен незабавно.

Арсов: Значи следователят ти каза това. . . Ха-ха-ха! . . . (киска се отвратително и зловещо). Слушай, момче! . . . За мен следователят не струва ни пукната пара! А? . . . Разбра ли?

Борис: Следователят ще поиска да бъда освободен. Следователят има права, срещу които вие сте безсилен. . .

Арсов: Правата на следователя са формални, а моите — реални! Сещаш ли се какво значи това?

Борис: Сещам се: през вашите уста юридическата мъдрост се излива в просташко самохвалство.

Арсов (усмивха се зловещо със стиснати устни): Я ела тук! . . . Чети! Взема листа от бюрото, който е оставил при влизането на Борис и го слага по-близо до ръба на бюрото, като поставя кутията си за цигари върху листа. Борис се навежда напрегнато. *Инсерт. Детайл:* само листа с цигарената кутия върху него, притискана от ръката на Арсов: Строго поверително. Заповядвам долуизброените шест арестувани лица да бъдат екзекутирани незабавно без съд, като всяка следа от тях бъде заличена. Подпис. *Шнит:* Борис и Арсов се виждат на екрана до пояс.

Арсов: Какво ще кажеш, ако твоето име се намира под кутията?

Шнит: На екрана се появяват пак само листът, кутията и ръката на Арсов върху нея.

Борис (изумен и възмутено): Значи . . .

Арсов: Значи кожата ти е в мои ръце.

Борис (загубва самообладание и вика възбудено): Но това е скандал! . . . Това е варварство! . . . Това е убийство! . . . Не, България още не е стигнала дотам! . . .

Арсов: Не викай! . . . Тук не е събрание!

Борис: Ще викам! . . . Ще крещя. . . докато и стените се възмутят. . .

Арсов: Седни, момче! . . . Седни да поговорим спокойно! . . .

Борис: Какво? . . . Да говоря с вас?

Арсов: Да, ако искаш да отървеш главата си! . . .

Борис: Какво е това? Великодушие ли?

Арсов: Наричай го както искаш.

и т. н.

Арсов казва на Борис, че иска да го спаси, но не от съчувствие към него, а само заради Лили.

Борис: Какви са отношенията ви с това момиче?

Арсов: Най-почтени.

Борис: Почтеност? . . . У вас?

Арсов: Защо не? аз виждам, че тя те обича. Защо да спечелвам ненавистта ѝ, като не направя нещо за тебе, щом имам възможност да ти помогна?

Борис: Значи, вие искате да ми помогнете?

Арсов: Само заради Лили. . . Не си въобразявай, че си ми симпатичен. . . Особено с тая арогантност.

Борис: Без компенсации от нейна страна?

Арсов: Ще се увериш сам в това.

Борис: Не зная какво да мисля. . . Но ако говорите почтено. . . , тогава... простете ми.

Арсов: аз не съм толкова лош, колкото изглеждам. Сега слушай.

Шнит. Детайл: ръката на Арсов попълва бележка: „Свободен да излезе.“ *Шнит:*

Тотал отново: Арсов подава бележката на Борис.

Арсов: Довечера, когато ви извеждат на двора, ще намериш възможност да се отделиш от групата към задния вход наляво от коридора. . . Това ще ти се удаде лесно. . . Подавай бележката на стражара при входа. . . и толкова: свободен си.

Борис: Но вие. . . простете за всичко, каквото ви казах досега.

Арсов: Точка! . . . Не обичам благодарности!

Борис: Благодаря ви все пак!

Подава ръката си. Арсов я стиска с презрителна усмивка. След това звъни. Идва стражарят, който извежда Борис.

След излизането му Арсов гледа зловещо листа и кутията за цигари, после взема стилото. *Шнит: Детайл:* Листа, кутията с цигари и ръката на Арсов със стилото. Другата му ръка отмества кутията. Показват се шест имена. Зад последното име Арсов прибавя цифрата 7 и срещу нея пише: „Борис Стоев“. След това прибира листа и взема телефона. Гласът му произнася остро и зловещо: Дай ми В 3. . . Ало! . . . Довечера арестуваните по студентската конспирация Борис Стоев ще се опита да избяга с фалшив пропуск. . . Да замине с другите. Разбрано ли е? . . . (Пауза). Как, кой е? Тук е Арсов, бе! . . . Не познаваш ли гласа ми? *Затъмнение.*

XXV

Тотал: стаята на Лили. Лили седи подпряла глава с ръка на масата. До нея Ана. Лили с шапка и спортен костюм, готова за излизане.

Ана: Казвам ти за последен път. . . Това, което правиш, е глупост. . . Нищо няма да постигнеш.

Лили: Не! . . . Това е единственият шанс. . . Трябва да го използвам. . .

Ана: Не зная кой кого ще използва! . . . Помисли си още веднъж.

Лили: Не ми говори повече! . . . Ще полудея! (чува се клаксон на автомобил, който свири три пъти) Ето го! . . . Това е той! . . . (поглежда през прозореца) Да! . . . Той е! (Става. Ана я прегръща. Двете се целуват.)

Ана: Клето момиче!

Лили: Ще бъде ужасна нощ! . . .

Излиза.

Шнит: арестуваните (20—30 души) излизат на разходка от една обща килия, водени от стражар. Последен върви Борис, като се озърта напрегнато. Апаратът се мести

с тях. Като стигат една врата, Борис се отделя. *Фарт напред*: Борис отваря вратата, влиза в едно полутъмно помещение и се оглежда озадачено. Мигновено върху него скачат двама агенти, които го отвеждат навътре в полумрака.

Шнит: отблизо: в автомобила. Арсов с бомбе държи кормилото и с небрежна опитност кара кола. До него Лили, с посърнало лице.

Тотал: от двора на обществената безопасност излиза камионетка.

Шнит: отблизо: Арсов и Лили в автомобила. По лицата им пробягват светлини. Лили Свободен ли е? . . . Кажете ми свободен ли е?

Арсов (важно): Да, от днес той почва нов живот. . . Сега остава да бъдеш мила към мене.

Лили: Бих те уважавала. . . ако не беше тъй подъл и тъй жесток! . . .

Арсов: Остави тия глупости настрана! . . .

Лили: Къде отиваме?

Арсов: В „Империя“.

Лили: Защо са тия предисловия?

Арсов: Дразнят ли те?

Лили: Предпочитам всичко да свърши по-скоро. И запомни добре: Това ще бъде само тази вечер! . . .

Шнит: отблизо: в полицейската камионетка. Шофьорът управлява кормилото. До него един стражар и един цивилен агент.

Стражарят: Караме един повече! . . .

Агентът: Нищо! . . . Важното е да не са по-малко.

Стражарят: Златни часовници имат ли?

Агентът: Ами! . . . Фукари са всичките.

Шнит: *тотал*: кабарето. Джаз. Бар дами. Посетители. Влизат Арсов и Лили. *Фарт напред*: Двамата сядат на една предна маса.

Арсов: Тук е животът!

Лили (разсеяно): Какво каза?

Арсов: Казвам, че си за бляскав живот: вино, танци, веселие. За какво си се завряла в университета?

Идва келнерът (с угодническа усмивка и поклон).

Келнерът: Моля! . . . Господин Арсов. . . Заповядайте, моля!

Арсов: Има ли хубава програма?

Келнерът: Чудесна програма! . . . Гала програма! . . .

Арсов: Дай шампанско! . . .

Шнит: *тотал*: вътрешност на полицейската камионетка. Полумрак. В камионетката седем осъдени и трима стражари. Между тях Борис. Лицата на осъдените се клатушкат от друсането на автомобила.

Борис: Къде ни карат?

1-ви арестант: Може би към централния затвор.

2-ри арестант: Не ми харесва това местене.

1-ви арестант (към Борис): Тебе пък защо те уловиха? . . .

Борис: Без нищо! . . . Ей, така! . . . Говорех само по студентски събрания! Дадох ми пропуск за излизане и. . .

3-ти арестант: Ха-ха-ха! . . . И на мене дадох такъв пропуск!

2-ри арестант: Ясно! . . . Ще ни ликвидират.

Борис (с ужас): Какво?

2-ри арестант: Ще ни ликвидират.

4-ти арестант (скача и почва да крещи): Не! . . . Не! . . . Не! . . .

Един от стражарите: Трай бе! . . . (дръпва го грубо за яката).

Шнит: отблизо: Арсов и Лили на масата. Ръката на Арсов бавно обхваща рамото на Лили, която инстинктивно се дръпва малко ъ лицето и прави гримаса на отвращение.

Арсов (с мазен глас): Аз обичам плашливите женички! . . . Не се свивай толкова! . . . Отпусни се! . . .

Шнит: тотал: камионетката е спряла на едно пусто шосе. От нея слизат осъдените един по един, с ръце вързани отзад. Виждат се силуети на стражари с пушки. Цялата група от осъдени и стражари тръгва към полето.

Отвър шнит: отблизо: Борис и вторият арестант вървят един до друг.

Арестантът: Другарю, отиваме на смърт! . . .

Борис: Виждам. . .

Арестантът: Горе главата! . . . След нас идват други. . . Какво струват сладостите на един живот пред новия свят, за който се жертвуваме? . . .

Борис: Аз не се боя. . . Аз съжалявам, че не се борих повече. . .

Арестантът: Имаш ли близки?

Борис: Само едно момиче. . .

Арестантът: Виждам, че си много твърд.

Борис: И ти също.

Арестантът: Това е, защото знаем за какво умираме. . . Ние стоим вече над мъката за близките, над времето, над живота и смъртта. . .

Шнит: отблизо: Арсов и Лили на масата в кабарето. Джазова музика.

Арсов: От като постъпих в полицията станах цар на кабаретата! . . . Всички ми се кланят! . . . Аз обичам властта. Почти всяка вечер идвам тук.

Лили: От къде имаш толкова пари?

Арсов: Хе-е! . . . Пари! . . . Аз съм висш чиновник! . . . Пазя държавата и разполагам с безотчетни фондове! . . . Ти трябва да разбереш това миличка! . . . Ако станем добри приятели, няма да съжаляваш. . .

Лили (сухо): няма да имаш нищо повече от това, което уговорихме.

Арсов: Добре, добре! . . . Жените поумняват постепенно. . . Аз имам навик да подарявам гривни, сребърни лисици, кожени палта! . . . А? Какво ще кажеш? Не съм от най-лошите?

Келнерът носи шампанско. Отваря го. Чува се едно „бум“. . .

Шнит: чува се същото „бум“. . . , но няколко пъти, с интервали от металическо щракане. *Детайл:* ръце, които изтеглят и тикат затворите на пушки.

Шнит: тотал: кабарето. Арсов и Лили танцуват танго. Раменете им се люлеят ритмично. Екранът се замъглява постепенно, бавно просветляване. Вместо люлеенето на танцуващите се вижда люлеенето на един труп, който двама души държат за ръцете и краката, преди да го хвърлят в трап. Тази сцена да се замести с гладенето на гроба.

Шнит: тотал: отблизо: Арсов и Лили в кооперацията пред апартамента на Арсов. Последният вади ключ и отваря вратата. Лили влиза с колебание. Арсов слага ръката си върху гърба и я тика насила.

Шнит: тотал: стая от апартамента. Лили (седнала на леглото с глава, подпряна в ръцете. Арсов, с ръце в джобовете, се разхожда из стаята, с големи нетърпеливи крачки. . .)

Арсов: Не беше лошо в кабарето! . . . Прекарахме добре! . . . А? . . .

Отива при нея и почва да съблича сакото на костюма ѝ.

Шнит: детайл: вижда се само главата на Арсов с изражение на сатир. Ръцете му нервно развързват вратовръзката.

Шнит: детайл: вижда се само един стол, върху който пада хвърлената от Арсов вратовръзка.

Шнит: детайл: само лицето на Лили, което прави гримаса на отвращение и ужас. *Замъгляване.*

XXVI

Детайл: пак само лицето на Лили с уморен и съсипан израз. Една женска ръка глади челото ѝ. *Фарт назад:* показват се фигурите на Лили и Ана до пояс.

Лили: Беше ужасна. . . отвратителна нощ! . . .

Ана: Не трябваше да отиваш!

Лили: Но сега той е вече спасен! . . . Спасен! . . .

Затъмнение.

XXVII

Детайл: ръката на Лили пише върху едно листче хартия: „Обади се или остави знак, че си идвал“. Подписва се отдолу с нервен почерк: „Лили“.

Фарт назад: на екрана се показва първо Лили, после Ана, облечени да отидат на лекция. Ана е с чанта под мишница; чантата на Лили е оставена върху масата.

Лили (като прибира писалката си): Ако е пуснат на свобода, трябва да се обади.

Ана (със съчувствено недоверие): Мислиш ли?

Лили (ставайки от стола): Да, той ще иска да ме види поне веднъж! . . .

Остър шинт: *детайл:* ръката на Лили забжда с габърче бележката под кончето на звънеца.

Фарт назад: Лили и Ана с чанти под мишница пред входа на апартамента.

Ана: Но ако му е заповядано да не остави никаква следа от себе си, да не се обажда никогу? . . .

Лили: Каквото и да бъде, той ще се обади! . . . Той знае, че ще има дете от мене.

Затъмнение.

XXVIII

Детайл: екранът се просветлява бавно и на него се появява горната бележка. От страна се промъква постепенно ръката на Лили и бавно мачка бележката, след това я откъсва.

Фарт назад: на екрана се появяват Лили и Ана пак с чанти. Няколко секунди Лили държи смачканата хартия с наведена глава, след това я пуска на земята и като се опира с лакет на стената, почва да плаче неудържимо. Ана бързо оставя чантата си до стената, отключва вратата и прегръщайки Лили, я тика вътре. После взема оставената чанта и влиза след нея.

Шинт: Лили и Ана, седнали една до друга на леглото. Лили продължава да хлипа неудържимо. Ана, сложила едната си ръка върху рамото ѝ, гали с другата лицето ѝ.

Ана: Успокой се, момиче! . . . Какво ще стане с тебе, ако по цял ден плачеш така! . . .

Лили (отчаяно): Десет дена! . . . Десет дена! . . . И нищо! . . .

Ана: Не губи надежда! . . . Трябваше да оставиш бележката! . . .

Лили (хлипайки): Ако беше жив . . . Той . . . трябваше да се обади до сега.

Ана: Мисли първо за себе си! . . . За детето, което чакаш! . . .

Лили: Страшно е! . . . Не мога да остана повече тук.

Ана: Най-добре е да отидеш в провинцията.

Лили: Как? . . . При кого? . . . Какво да казвам? . . . Баща ми ще ме убие!

Ана: Баща ти е културен човек . . . Ще разбере всичко . . . Ще ти прости . . . А детето може да остане при нашите . . .

Лили: Страшно е, Ана! . . . Страшно! . . . Онзи подлец го е убил!

Ана: Не трябваше да му вярваш!

Затъмнение.

XXIX

От съвсем близо: едно хубаво бебче по ризка, поставено върху пелени, маха крачетата и ръцете си, като се хили и издава неразбираеми звукове. Две женски ръце го грабват бързо. *Фарт назад:* Лили страстно притиска бебето към гърдите си, произнасяйки думите: Ангел! За тебе ще живея! . . . Без диалог!

Затъмнение.

Детайл: ръката на Лили натиска копчето на звънеца пред вратата на квартирата, в която живее Ана. *Фарт назад:* на екрана Лили с куфар в ръка. Вратата се отваря и зад нея се появява Ана. Двете надават радостни възклицания, разперват ръце и се прегръщат. *Шнит:* отблизо: Ана и Лили в стаята на Ана (същата обстановка, както по-рано) седнали една срещу друга: Ана на леглото, Лили на стол. Зад тях се вижда масата с книги. Лили изглежда доста бодра, но говори с меланхолична сериозност.

Лили: Тате се примири. . . Разказах му всичко. . . Борис отдавна беше спечелил сърцето му! . . . О! . . . Бедният татко! . . . Той плака с мене.

Ана (тихо и с напрегнато любопитство): А детето? . . .

Лили: То мина добре. Същи Борис. *Шнит:* средно близо: Ана и Лили до масата. На масата две чаши за чай и чиния с бисквити. Ана налива чай.

Ана: Какво мислиш да правиш сега?

Лили: Трябва да работя. Пенсията на татко няма да стигне за издръжката на детето. . . Това дете, Ана! . . . То дава смисъл на целия ми живот! . . . Когато го гледам, струва ми се, че виждам Борис пред себе си! . . . Не зная! . . . То ме утешава, но същевременно събужда у мен някаква страшна жажда за мъст! . . . Аз обичах Борис, но не разбирах добре идеите му! . . . Сега виждам колко е бил прав. . . срещу какво се е борил! . . . Искам да науча как е убит, да разоблича убиеца му! . . .

Ана: Кротувай! . . . Не мисли за това!

Лили: Не мога! . . . Виждала ли си Арсов?

Ана: Той се разсипа да идва и да пита за тебе.

Лили: О, подлец! . . . Искам да го видя.

Ана: Най-добре е да не го виждаш.

Лили: Не! . . . Ще узная истината, без да се спирам пред нищо. И ще отмъстя! . . . Ще разбия кариерата, живота му! . . .

Затъмнение.

XXXI

От средно близо: Арсов и Лили крачат по една алея из Борисовата градина, един до друг, с лице срещу апарата. *Фарт напред:* Лили и Арсов отблизо.

Арсов: Можеш да мислиш каквото искаш за мене, но аз те обичам. . . Професията ме прави груб и страшен. . . Да, зная! . . . Това те плаши! . . . Но аз имам нежно сърце! . . .

Лили (саркастично): Ти си ангелът на полицията! . . .

Арсов: Каж ми! . . . Вярваш ли в любовта ми?

Лили: Зависи от доказателствата.

Арсов: Ще ги имаш.

Лили (като го поглежда косо): Но не забравяй, че съм от скъпите вина. Искам да имам всичко! *Шнит.*

Тотал: Лили в магазин за кожени палта.

Продавачът: Това палто е тъкмо за Вашата елегантна фигура, мадам! . . . Чудесно! . . . Прекрасно! . . .

Шнит: *тотал:* спалня от апартамента, който Арсов е купил или наел за Лили. Арсов, облечен в смокинг, се разхожда по дължината на стаята. Лили, изправена пред огледалото и облечена в бална рокля, оправя косата си.

Арсов (спира се пред нея и я гледа възхитено): Това ново ли е? . . . Не е лошо! . . . А лилавата рокля?

Лили (небрежно): Обличах я вече. . .

Арсов: Но, мила! . . . Ти слагаш роклите си само веднъж и след това ги захвърляш! . . .

Лили: Това правят всички елегантни жени!

Арсов (нервно): Разбирам! . . . Но това струва много пари! . . .

Фарт напред към Лили: от много близо: Лили го поглежда хладно и презрително.

Лили: Намери си по-икономична! . . .

Шнит: средно близо: Арсов и Лили пред витрината на златарски магазин, спрени с гръб към аппарата. Без диалог.

Шнит: детайл: част от витрината е пръстени и гривни. Ръката на продавача се протяга и взема една гривна с кутията, в която е поставена.

Шнит: детайл: една мъжка ръка (ръката на Арсов) брои хилядолевови банкноти.

Затъмнение.

Средно близо: Лили, много елегантно облечена, и Ана в стаята на Ана с познатата обстановка. Лили вади от чантата си банкноти и ги подава на Ана.

Лили: Имам право да се грижа за детето си. . . След като уби баща му, не изпитвам никакви угризения от това, което върша. . .

Ана: Разбира се! Ти си длъжна да мислиш за бъдещето на детето си! . . . Но откъде взема толкова пари?

Лили: Прахосва фондовете на полицията! . . . Прави дългове! . . . Подписва полици. . . Когато го уловят и изправят пред съда, ще бъде отмъстена. . .

Затъмнение.

Чува се джазова музика, която заглъхва малко, за да изпъкне висок мъжки смях, подобен на свинско грухтене. На екрана се появява реверът на едно сако с кръгла значка—свастика. Реверът и сакоето се друсат от смях. *Фарт назад:* появява се на екрана от съвсем близо дебелата шия и дундестото лице на един германец, който се задъхва от смях. *Фарт назад:* апаратът обхваща маса в кабаре. Около масата: германецът, Арсов, Лили и един друг тип с мрачно лице. Келнерът сипва шампанско в чашите. Немецът вдига чашата и пие.

Фарт напред към Лили и Арсов:

Лили (ядосано): Каква е тази свиня? . . . Не мога да се отърва от натискането на краката му под масата?

Арсов: Шт! . . . Той разбира български. . . Това е полицай от гестапо.

Лили: Какво търси тук?

Арсов: Мълчи! . . . Утре немците влизат в България!

Остър шнит: немецът от съвсем близо: пие шампанско, но очите му се въртят остро.

Фарт назад: цялата група: Немецът оставя чашата си на масата.

Немецът: In Bulgarien. . . Gut! . . . Ja. . . Ja. . . Gut! Ха-ха-ха (пак почва да се смее и да се задъхва).

Немецът става и кани Лили за танц. Лили приема с лека гримаса. Отдалечават се от масата.

Фарт напред: Арсов и непознатият.

Непознатият (презрително): от много близо: Ако това е немската полиция, има много здраве! . . .

Арсов: Преструва се на пиян глупак, но може да ни уволни, ако не го слушаме. . .

Непознатият: Какво иска?

Арсов: Нищо особено: да му предаваме сегиз-тогиз някого.

Непознатият: Ще плаща ли?

Арсов: Разбира се! . . . Уговорихме вече!

Непознатият: Виж го как натиска Лили!

Арсов (ядосано): Хем наистина! . . . Ще я накарам да си отиде.

Шнит: тотал: Лили и немецът танцуват танго. *Фарт напред:* Лили и немецът от съвсем близо. Немецът с гръб към аппарата. Зад рамото му главата на Лили с лице към аппарата. Лицето на Лили е пусто и равнодушно. Отвреме-навреме прави усилие с гримаса, за да разхлаби прегръдката на кавалера си. Внезапно лицето на Лили се променя и очите ѝ се разтварят широко е втречена неподвижност.

Шнит: тотал: Част от кабареето. На една маса седи сам Борис. *Фарт напред:* Борис отблизо с брада и мустаци. И той (гледа) към посоката на танцуващите, после с хладно спокойствие отклонява погледа си.

Шнит: тотал: масата с Арсов и непознатия агент. При тях идват немецът и Лили, свършили танцуването. Арсов хвърля скрито гневен поглед към немеца. Лили сяда до Арсов.

Фарт напред: от много близо само Арсов и Лили.

Лили (ядосано): Не мога да понасям повече държанието на този дебелак! . . . Не съм бар дама. Ще си вървя!

Арсов: Мислех да ти кажа същото.

Лили: Ще се измъкна незабелязано.

Арсов: Да те придружа ли?

Лили: Няма нужда.

Шнит: Лили върви между навалищата, като заобикаля танцуващите.

Шнит: отблизо: масата на Арсов, немеца и непознатият агент. Тримата са се навели един към друг и приказват съсредоточено.

Шнит: тотал: Лили при гардероба облича палтото си. След това изважда от чантата си писалка и лист хартия. *Шнит: детайл:* ръката на Лили пише: „Излез веднага. Чакам те пред входа.“

Шнит: Лили и един от келнерите. Лили му подава бележката.

Лили (говори на келнера): Втората маса отляво, господинът с брадата.

Шнит: тотал: Лили се разхожда пред входа на кабарето под светлината на уличните лампи.

Шнит: отблизо: келнерът подава на Борис бележката от Лили.

Борис: Навярно грешка! . . . аз нямам познати тук! . . .

Келнерът: Не, дамата посочи точно Вас!

Борис става от стола си.

Шнит: тотал: пред входа на кабарето. До Лили се доближава Борис, облечен в пардесю.

Фарт напред: Лили и Борис прави един срещу друг от съвсем близо. Дватама се гледат няколко секунди неподвижно.

Лили: Борис! . . .

Борис: Извинете! . . . Навярно се припознавате! . . .

Лили: Господи! . . . Това е невъзможно! . . . Борис! . . .

Борис: Вие сте се заблудили! . . . аз не Ви познавам!

Лили (като го улавя за ръкава): аз съм Лили! . . . Лили! . . .

Борис: Съжалявам! . . . (учтиво отдръпва ръката си) Хората се припознават често. . . аз също съм се заблуждавал така.

Лили: Но ти . . . вие, не сте ли Борис Стоев?

Борис: Не! аз се казвам Крум Александров!

Лили: Борис, защо ме лъжеш? . . . Лицето на Лили се изкривява от гримаса на мълчалив плач. От очите ѝ почват да текат сълзи.

Борис: Съчувствавам Ви, драга госпожо! . . .

Лили (отчаяно): Борис! . . .

Борис: Вие сте разстроена! . . . Позволете ми да Ви придружа до къщи!

Фарт назад: двамата. *тотал:* Борис прави знак на едно минаващо такси, което спира. Борис и Лили се качват в него.

Шнит: от много близо: Борис и Лили пред входа на кооперацията, в която живее Лили. Вратата на входа е отворена.

Лили (като подава ръка): Простете ми! . . . Това припознаване за мен бе страшно..

Борис: Ще бъда доволен, ако мога да Ви помогна с нещо.

Лили: Не! . . . Не можете да ми помогнете с нищо.

Борис: Искрено съжалявам, че не съм наистина човекът, за когото ме помислихте

Лили: Ако бяхте, нямаше да се криете.

Борис: Сигурно е така! . . . Но сега и аз ще си отида малко измъчен. . .

Лили: Измъчен? . . . Защо? . . .

Борис: Повтарям: защото не съм Вашият познат.

Лили (сухо): Благодаря за изпращането. Прави движение да си тръгне, но Борис я улавя за лакътя и спира. Лили го гледа тъжно и учудено.

Борис: Не намирате ли, че тази случка е някак особена. . . че трябва да продължи? . . .

Лили: Намирам, че е отвратително жестока! . . . (загубва самообладание изведнъж и като изпуска чантата си на земята, улавя Борис за реверите на пардесюто и почва да го разтърсва). Защо е тази комедия. Защо продължаваш да се преструваш? . . . Защо се криеш? . . . Няма да увисна на шията ти! . . .

Борис (малко смутено): Госпожо, виждам Ви за първи път! . . . Вие ми харесвате и това е всичко! . . .

Лили: Искаш да се отървеш от спомена за любовта ни, като го хвърлиш в калта на едно вулгарно приключение. Това ли? . . .

Борис: Простете! . . . Аз си отивам!

Прави усилие да се освободи от ръцете ѝ, които продължават да стискат реверите на пардесюто му, но тя го задържа.

Лили (кратко): Не! . . . Остани! . . . Ще прекараме нощта заедно. За мене ти не си никой друг освен Борис!

Шнит: от много близо: Лили и Борис. Спалнята. Леглото, до него нощно шкафче с малка лампа. В леглото Лили и Борис спят спокойно. Борис се събужда и гледа Лили нежно. След това се повдига, целува я и махва част от завивката.

Шнит: от средно близо: Борис се облича полека, внимавайки да не събуди Лили.

Шнит: от средно близо: Борис облечен и изправен до нощното шкафче.

Фарт напред към Борис: Борис изважда портфейла си и вади оттам една хилядолевова банкнота, която поставя върху шкафчето. *Фарт назад: тотал:* цялата спалня. Борис на пръсти излиза от стаята.

Шнит: от много близо: Лили спи в леглото. До нея мястото на Борис е празно. Лили се събужда и полусънено протяга ръце, сякаш прегръща някого. Лицето ѝ се усмихва щастливо. Но като усеща празното пространство, скача бързо и се изправя, подпиряна с лакът върху възглавницата. Виждайки, че Борис си е остишъл, върху лицето ѝ се разлива израз на безнадеждност и меланхолия. След това поглежда разсеяно към нощното шкафче и вижда банкнотата. Взема я ѝ я гледа. Изведнъж върху лицето ѝ се показва възбудата на гняв и разочарование. Смачква банкнотата и я захвърля. След това пада безпомощно с лице върху възглавницата и почва да хлипа неудържимо.

Затъмнение.

От средно близо: Лили и Ана в стаята на Ана пред маса с чаши за чай.

Лили (говори задъхано): Това беше той! . . . Той! . . . Само Борис можеше да ме целува така! . . . Само неговите милувки могат да бъдат тъй нежни! . . . Но това, което направи накрая, ме ужасява! . . . Нима ме презира, Ана? . . . Нима съм толкова паднала в неговите очи? . . .

Ана: Трябва да се увериш наистина, че това е той.

Лили: Няма нужда от други доказателства. . . Това беше той. . . Кажвам ти, той! . . . (отчаяно) Но защо ме презира?

Ана: Вероятно защото знае, че ти живееш с Арсов.

Лили: Тогава аз трябва да скъсам с Арсов. . . Трябва да намеря Борис и да му кажа всичко. . .

Ана: Къде ще намериш Борис?

Лили: Ще обикалям цяла София! . . . Ще го търся под дърво и камък! . . .

Затъмнение.

От средно близо: Арсов и Лили в стая от апартамента на Лили. Арсов седи, удобно разположен в едно кресло, и пуши. До него се приближава Лили и сяда върху страничното облегало на креслото.

Лили: Трябва да ти кажа нещо.

Арсов (иронично и полусърдито): Пак ще искаш пари!

Лили (слагайки ръката си върху рамото му със сдържана нежност): Не! . . .

Арсов (с досада): Свикнал съм да се умилкваш само за пари!

Лили: Мога да бъда и по-честна! . . . аз те обвинявах несправедливо! . . . Борис е жив.

Арсов (изненадано): А? Къде го видя?

Лили: Онази вечер, в кабарето. . . Моля те да ми простиш. . . Толкова години аз те мразех непрестанно, защото мислех, че си го убил. Разорявах те, скубех пари от тебе, за да ти отмъстя.

Арсов (гневно): Сигурна ли си, че това е той?

Фарт напред: *детайл:* само лицето на Арсов със събрани вежди и злобно святкащи очи: има израз на човек, който се мъчи да си спомни нещо.

Шнит: на екрана сцената, в която Арсов заповядва по телефона да се ликвидира Борис.

Шнит: *детайл:* пак лицето на Арсов с напрегнато и припомващо си изражение.

Фарт назад: от много близо Арсов и Лили продължават разговора.

Лили: Ние трябва да се разделим . . .

Арсов (доволно): И аз също почнах да мисля това напоследък. . .

Лили: Ще ти върна всички пари, които си ми давал и които не съм похарчила!

Арсов: Глупачка! . . . А как ще се издържаш?

Лили: Ще работя.

Арсов: Тогава върни ми парите. . . Ти ме смучеше като паяк!

Затъмнение.

Средно близо: Лили пред пишеща машина в работна канцелария. До масата ѝ се приближава един чиновник с очила и оставя върху нея куп книжа.

Чиновникът: Тракай по-бързо! . . . Шефът иска преписите до обед.

Шнит: *тотал:* ателие за шиене на ризи. Чува се шум от бърборене на женски гласове и тракане на шевни машини. *Фарт напред:* над една шевна машина седи Лили, малко състарена и отслабнала. Работи уморено.

Шнит: от средно близо: Лили в извехтяла рокля върви по празнично оживения „Цар Освободител“ и разглежда напрегнато тълпата. . .

Затъмнение.

От средно близо: Лили свършва работата си пред една шевна машина и уморено се обляга назад, като поставя ръка върху челото си. *Швенк:* на екрана се показва прозорецът на ателието с дъждовни капки, които бият върху стъклото. *Швенк:* отново Лили зад машината. Лили става от стола уморено.

Шнит: *тотал:* входната врата на ателието. Вали дъжд. От вратата излиза Лили, облечена във вехтата скъсана мушама, с която е показана в началото на филма, вдига яката на мушамата и сгушена тръгва по улицата, следвана от апарата, като от време на време поглежда равнодушно настрана. . . Лили върви с лице срещу апарата. Внезапно тя се спира като закована. *Фарт напред:* от съвсем близо. Лили гледа втренчено нещо пред себе си.

Шнит: *тотал:* от входа на една сладкарница излизат Борис (с брада и мустаци) и една елегантна дама. Дамата и Борис се сбогуват, след което всеки от тях тръгва в различно направление.

Шнит: *тотал:* Лили, която отново тръгва напред. Върви като хипнотизирана. Дъждът продължава да вали.

Шнит: *тотал:* входът на кооперацията, в която живее Борис. Отляво се появява Борис с чадър, който скрива главата му. Спира пред входа и затваря чадъра, след което влиза вътре.

Швенк наляво: от средно далече: появява се Лили, която също спира и остава така неподвижна под дъжда.

Шнит: *детайл:* сцената в началото с краката на Лили, обути в скъсани обувки, около които вали дъжд. *Затъмнение и постепенно оттъмнение:* отблизо: на екрана пак

се появява Лили, седнала на креслото пред камината и стискаща в ръце портрета на Борис. До нея бай Кольо.

Лили: . . . И аз го проследих дотук. . . Каж ми нещо за него. . . Каж! . . . Имай милост! . . . Аз няма да смущавам живота му. . . Аз отдавна не съществувам за него! . . . Нали! . . .

Бай Кольо: Той те обича още! . . . Той ми е говорил за тебе!

Лили: С какво се занимава сега?

Бай Кольо: Работи за делото.

Лили: Нима. . . още?

Бай Кольо: Да! . . . Въпреки всичко! . . . За него съществува само делото! . . . Аз свдам го измъкнах от гроба, но нищо не го спира. Значи, този подлец Арсов е лъгал двама ви. . . През оная страшна нощ, когато камионетката е изкарала арестуваните от полицията.

Затъмнение.

Следват *набързо* няколко сцени, описани вече, от изкарването на арестуваните.

Средно близо: тъмна нощ. После. Бай Кольо, брат му — бай Иван, трима стражари и цивилният агент. Бай Кольо държи фенер. Агентът взема фенера от ръцете на бай Кольо и се приближава с него до няколко безформени тъмни предмета върху земята. *Фарт напред*: агентът и тъмните предмети отблизо: под светлината на фенера се вижда, че това са трупове. Агентът доближава фенера до лицето на всеки от тях. Едно от тия лица е лицето на Борис.

Шнит: от средно близо: агентът, стражарите, бай Кольо и бай Иван. Последните двама държат лопати. Почнало е да се зазорява. До групата се вижда трап, до него купчина пръст и труповете, които сега личат съвсем ясно. Иван и Кольо в селски дрехи.

Агентът (към двамата братя): Ще ги заровите веднага! . . . И ако някой от двама ви каже „гък“ . . . отиде ви службата и живота! . . . Добре да знаете! . . .

Бай Иван (напевно): Господин началник! . . .

Агентът (бързо и остро): Какво?

Бай Иван (с проточен пиянски глас): Па оти ги тепате като пилци тия човеци? И они сакат да живеят! . . .

Агентът (удря плесница на бай Иван): Говедо с говедата! . . . Нали ти казвам да траеш, бе!

Бай Иван: Е па че траем! . . . Щом заповедаш . . . арно! . . . Че траем! . . .

Бай Кольо: Оставете го, господин началник: брат ми е пиян.

Шнит: от средно близо: същата сцена, както преди.

Агентът и стражарите са си отишли. Станало е още по-светло. Иван и Кольо вдигат труповете и ги хвърлят в трапа. Когато вдигат последния труп, чува се едно „О-о-о!“ . . .

Фарт към трупа: от съвсем близо: Борис Стоев, съблечен по риза, с кърваво петно на гърдите. Продължава да стене. Ръцете на Кольо го държат под мишниците.

Фарт назад: от средно близо цялата група.

Кольо! Макай, брате! . . . Тая завалийка е жива.

Иван: Куртулисала се е! . . .

Кольо: Бре, моме! . . . Жив ли си? . . .

Борис: Помогнете!

Шнит: от средно близо. Борис лежи на одър в стаята на бедна селска къщица. До него Кольо поднася до устните му пръстена паница с мляко.

Кольо: Ще оздравееш. . . Слушай ме! . . . Вчера даскалът писа на баща ти да дойде веднага.

Борис (немошно): Ако татко доведе лекар, може да оцелея. . .

Кольо: Ще доведе! . . . Ще доведе! . . . Ти само леж спокойно. Даскалът каза да не мърдаш. . .

Борис: Какъв е даскалът? . . .

Кольо: Младок като тебе! . . . Гонят го и него.

Шнит: *тотал:* същата стая. Башата на Борис, Кольо, лекарят и даскалът. Борис с палто, шапка и куфарче. До него баща му, също приготвен за път.

Даскалът: Значи отсега нататък ще минаваш като син на бай Кольо! Ето ти новите документи за самоличност (подава на Борис няколко книжа).

Борис: Благодаря ти, другарю! . . .

Даскалът: Нищо! . . . Да живее борбата ни! . . .

Борис (прошавайки се с бай Кольо и като го прегръща): Няма да те забравя никога! Когато свърша учението си и се върна, ще те взема при мене . . .

Кольо: Здраве да е, синко!

Борис почва да се ръкува за сбогом с всички.

Затъмнение.

Детайл: грубите ръце на бай Кольо държат писмо. На писмото между другото пише: . . . превъзможнах много неща; търговията тръгна добре и спечелих доста пари, които ще ни осигурат живота. Ела веднага при мен. Ще живеем заедно като баща и син, защото и двамата сме сами в света.

Фарт назад: бай Кольо широко усмихнат, от твърде близо: „Умно момче излезе! . . . И не забравя добрината! . . . Ти какво ще кажеш? Да ида ли?

Фарт назад: на екрана освен бай Кольо се появява и даскалът.

Даскалът: Разбира се, ще идеш! Тука какво? . . . Да гониш цял живот хорските говеда от нивите ли? . . . *Затъмнение.*

Докато екранът е затъмен, чува се гласът на бай Кольо: „И така, аз дойдох в София и двамата заживяхме заедно“. *Разсветление.*

На екрана от средно близо се появяват Лили и бай Кольо. Лили слуша разказа му уснено.

Бай Кольо: Той се занимава с износ на консервирани плодове и зеленчуци. . . Печели много пари. Този апартамент, който вриждаш, и всички неща са негови . . .

Лили (прекъсва го отзивно и разочаровано): Значи той стана търговец! . . .

Бай Кольо: Защо? Лово ли е?

Лили (с горчив смях): От революционер, търговец! . . .

Бай Кольо: Чакай, мила! . . . Това е само едното му занимание!

Лили: С какво се занимава друго? . . . С любовниците си?

Бай Кольо (като става): Ела! . . . Ела да видиш!

Шнит: от средно близо: Лили и бай Кольо пред една стена, покрита с килим. Бай Кольо откача килима и под него се появява вратата на един шкаф в стената. Бай Кольо отваря вратата: показват се жици, морзов апарат и една безжична предавателна станция.

Бай Кольо: Видиш ли?

Лили: Какво е това?

Бай Кольо: Радиостанция! . . . Той помага на ония, които се бият в планините за свободата . . .

Лили: Значи той . . .

Бай Кольо: Той е същият! . . . Син на народа. Знаеш ли какво значи в тия времена да работиш с радиостанция в самата София? . . . Това е по-опасно, отколкото да си в планината. Там смъртта е срещу тебе. Тук те дебне отвсякъде. Всичко, каквото печели — отива за делото. . . .

Шнит: от средно близо: бай Кольо и Лили в айтрето. Лили облича мушамата си.

Бай Кольо: Трябваше да го почакаш още. . .

Лили (тъжно): Не! . . . Не искам да ме види в това състояние. Приличам на улицница. Ще дойда утре.

Бай Кольо: Да му кажа ли за тебе?

Лили: Кажи му.

Шнит: от средно близо: Лили на площадката пред стълбите. Отива към асансьора. Но вижда, че последният го няма, и тръгва по стълбите.

Шнит: от средно близо: Борис влиза забързано и нервно в антрето при входа на кооперацията. Тръгва бързо по стълбите, но извърща глава и вижда, че асансьорът е долу. Връща се и взема асансьора.

Шнит: от средно близо: Лили пред входа на обществената безопасност. . . .
Лили (към постовния стражар): Искам да видя господин Арсов! (влиза направо)
Стражарят (сърдито): Чакай! . . . Тука не е Аврамов дом! . . . (взема флегматично слушалката, окачена в дъното на кабинката).

Лили (нервно): Тук е Аврамов дом за всички убийци! . . .

Стражарят (смаяно): Шо? . . .

Лили: Нищо! . . . Говори с началника по-бързо!

Шнит: от много близо: Арсов зад бюрото със слушалката на ухото.

Арсов (намръщен): Пусни я да влезе.

Шнит: от средно близо: Лили и стражарят пред входа. Лили влиза и се изгубва навътре.

Стражарят (на себе си): Море я те знам коя си! . . .

Шнит: тотал: Бай Кольо и Борис в кабинета на Борис. (Прави)

Борис (кара се, вън от себе си от гняв): Идиот! . . . Глупак! . . . Ти ли трябваше да направиш това? Как можа да приемеш една жена, която не си виждал досега и да ѝ покажеш отгоре на това и радиостанцията?

Бай Кольо: Чакай! . . .

Борис: Какво чакай! . . . Знаеш ли, че тя е любовница на един мръсник от полицията? . . . Не разбра ли веднага, че е шпионка, провокаторка, дошла да те изпитва? . . .

Бай Кольо: Чакай! . . . Момичето беше измокрено до кости . . . Дожаля ми!

Борис: Дожаля ти! . . . Та това е същата подла жена, която обичах и която веднага след моето арестуване тръгна с оня тип, който беше заповядал да ме убият! . . .

Бай Кольо: Не е такава! . . . Стар човек съм, познавам хората.

Борис: Стар и оглупял! . . . Пригответи ми туристическите дрехи! Облечи се и ти веднага! . . . Тръгваме!

Бай Кольо (смаяно): Къде?

Борис: В планината.

Бай Кольо: Ама как?

Борис (отключва чекмеджетата на бюрото си и нервно почва да вади и прибира книжа): Ей така! . . . Издадени сме.

Бай Кольо (уплашено): От кого?

Борис: От шпиони! . . . От такива като тая жена!

Бай Кольо почва да се върти из стаята безпомощно и смешно.

Бай Кольо: Значи тя ни е издала. . .

Борис: Ще допълни издайничеството на други! . . . Хайде, по-скоро! . . . (Свършва прибирането на книжата и потупва шеговито бай Кольо по гърба) Е-е-е . . . старче! . . . И ти искаш да ставаш партизанин! . . . Ха-ха-ха! . . .

Внезапно почва да свири сирена.

Борис: А! . . .

Бай Кольо: Въздушна тревога! . . .

Борис: Толкова по-добре! . . . Ще се измъкнем по-лесно. Полицията може да пристигне тук всеки момент . . .

Шнит: тотал: кабинетът на Арсов. Арсов и Лили. Сирената продължава да свири. Арсов седи зад бюрото си, Лили до вратата.

Лили: Убиец! . . . Сега разбрах подлостта ти! . . . Сега знам всичко! . . .

Арсов (скача тревожно): Това е сирена! . . . Въздушна тревога! . . .

Лили: Да, подлец! . . . (заклучва вратата и изважда ключа).

Арсов: Какво правиш? . . .

Лили: Няма да ти позволя да излезеш! . . . (Изтичва до прозореца, отваря го бързо и хвърля ключа навън)

Арсов (ужасено): Глупачка! . . . Ти си полудяла! . . .

Лили (връща се отново до вратата и се опира с гръб на нея. След това почва да скимти със задушен от ярост глас): Убиец! . . . Убиец! . . . Убиец! . . . Ти искаше да умъртвиш Борис . . . Ти го накара да мисли, че аз съм изменила. Ти . . . ти ще платиш сега. (Докато говори това, Арсов изтичва до вратата, мъчи се да изблъска Лили и да улови бравата, за да разбие ключалката. Лили се съпротивява. Двамата се боричкат).

Арсов: Махай се, кучка! . . . Ще те застрелям! . . . (Сирената престава. Чува се далечно бучене на самолети).

Лили: Няма да се махна!

Арсов (Успява да я отблъсне настрана, но опитите му да изтръгне ключалката с дърпане на бравата не успяват. Тогава почва да удря с юмрук по вратата и крещи): Отворете вратата! . . . Помощ! . . .

Лили: Няма помощ! . . . Има възмездие! . . .

Шнит: тотал: Бай Кольо и Борис, облечени в туристически дрехи, крачат по улицата с вързопчета под мишници. *Фарт напред:* същите от по-близо.

Борис: Взе ли pistolетите?

Бай Кольо: Да! . . .

Бученето на самолетите се засилва. Двамата почват да тичат.

Шнит: тотал: кабинетът на Арсов. Бученето на самолетите се чува съвсем силно, прекъсвано от чести експлозии. Арсов стои до вратата, до него Лили и го наблюдава със злобна усмивка. *Фарт напред:* Лицето на Арсов е ужасено. Косата му разрошена. При всяка експлозия той трепва и очите му се разширяват. Чува се една близка експлозия. След нея Арсов отново почва да удря по вратата и да крещи диво: Отворете! . . . Помощ! . . . В паузата Лили почва да се киска високо и зловещо. Силен гръм. Вратата внезапно се откъртва и стаята се изпълва с дим. . .

Затъмнение.

Детайл: обявление в хроника на вестник. „Госпожица Ана Иванова умолява лицето Борис Александров от София, живущ на ул. „Раковска“ 168, да се обади на ул. „Неофит Рилски“ 96, III етаж, ляво.

Фарт назад: ръце на мъж, които държат вестника. *Фарт назад:* показват се лицето и фигурата на Борис отблизо, с праметнат през рамото шмайзер. Борис седи на един камък и чете вестника. Зад гърба му панорама от лагер на партизани в гората. До Борис седи друг партизанин, който също чете вестник. Борис остава вестника и се замисля. Партизанинът го наблюдава косо с очи.

Партизанинът: Изглежда, че това обявление не те оставя на мира. . .

Борис (сепнато): Срещам го вече за трети път. . . И не мога да разбера нищо.

Партизанинът: Как? . . . Не познаваш ли тази жена?

Борис: Познавам я.

Партизанинът: Тогава какво не можеш да разбереш?

Борис: Защо ме вика (вади и запалва цигара).

Партизанинът: Работата е много ясна: полицията иска да ти устрои капан.

Борис (замислено): Може би.

Затъмнение.

Екранът затъмнен. Музика. Партизански марш. *Детайл:* надупчената цев на един шмайзер. *Фарт назад:* Борис в униформа марширува начело на една партизанска група, която влиза в София, поздравявана от тълпата. . . Борис, усмихнат, поздравява с вдигане на ръка.

Шнит: детайл: визитна картичка с надпис: Ана Иванова, чиновничка, Софийски апелативен съд. Под картичката копче на звънец. Един пръст натиска копчето. Чува се звънене. *Фарт назад: тотал:* вратата на етаж. Борис. Вратата се отваря. На прага се показва Ана.

Борис: Ана! . . .

Ана: Чаках те месеци! . . . Стискат ръцете си.

Борис: Четох няколко обявления. . . горе, в планината, но не можех да дойда.

Ана: Колко си страшен! . . .

Борис (със смях): И за тебе ли? (Борис влиза вътре.)

Шнит: отблизо: стаята на Ана. Борис и Ана седят на канапето, обърнати един срещу друг . . .

Ана: Сега вече знаеш всичко! . . . Това е, което Лили направи за тебе. . . Можеш ли да си представиш по-благородна, по-героична жена?

Борис: Къде е Лили сега?

Ана: Лили загина.

Борис (мрачно и тихо): Кога?

Ана: През бомбардировките.

Борис: Бедната Лили! . . . Когато най-несправедливо я презирах, тя ме е обичала най-силно. . . Каква ужасна съдба! . . .

Ана: Съдбата е по-справедлива, поне към тебе! . . .

Борис: Това какво е? Упрек ли? . . . Аз съвсем случайно останах жив.

Ана: Не е упрек. Влез в съседната стая и ще видиш!

Фарт назад: тотал: Борис става от канапето и тръгва към вратата, хвърляйки напрегнат и учуден поглед към Ана. **Фарт напред:** към Борис: Борис отваря вратата. Зад нея се показва едно осемгодишно момиченце. **Фарт напред:** момиченцето от твърде близо: протяга ръце и произнася малко нерешително: „Татко! . . .“

Шнит.

От много близо. Момиченцето обвило с ръце шията и допряло бузата си до лицето на Борис, от чиито очи почват да текат сълзи.

Затъмнение.